

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการรับบริการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา เขตการศึกษา 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยาเขตการศึกษา 1 ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามลักษณะอาชีพ และระดับการศึกษา จำนวน 90 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ได้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ปกครองที่ให้สัมภาษณ์ ส่วนตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้ปกครอง ในการรับบริการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บได้คิดเป็นร้อยละ 100.00 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบความเรียง ซึ่งจากข้อมูลผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี แต่งงานแล้วและยังอยู่ร่วมกัน ในด้านของความสัมพันธ์กับผู้เรียนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นบิดา นับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร ค้าขาย รับจ้าง รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และอื่น ๆ ได้แก่ บริการและแม่บ้าน มีรายได้สูงกว่า 4,000 บาทขึ้นไป ส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยห่างจากโรงเรียนประมาณ

1-5 กิโลเมตร โรงเรียนที่บุตรหลานศึกษาอยู่ส่วนใหญ่ เป็นโรงเรียนที่นำเด็กมาเข้าใหม่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีบุตรหรือผู้ที่อยู่ในความอุปการะ จำนวน 2-3 คน กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1 คน โดยศึกษาอยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยาครอบครัวละ 1 คน ต้องการให้ทางโรงเรียนสนับสนุนด้านทุนการศึกษา เมื่อจำแนกผู้ปกครองตามอาชีพและระดับการศึกษาพบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย รับจ้าง และอื่น ๆ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา นอกจากผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับเหตุผลในการนำบุตรหลานมาเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยาส่วนใหญ่คือ โรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน การคมนาคมสะดวก ใช้เวลาในการเดินทางไม่นาน

ตอนที่ 2 ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการรับบริการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา

ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

เกี่ยวกับการจัดการเรียนของโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทราบเรื่องแผนการเรียนจากทางโรงเรียน โดยการจัดประชุมผู้ปกครอง หรือจัดวันปฐมนิเทศนักเรียน โดยเชิญผู้ปกครองมาร่วมงานด้วย และแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดวิชาเรียนให้ทราบสำหรับวิธีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาของทางโรงเรียน ที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการ คือ การจัดทำเอกสารแจกให้กับผู้ปกครอง

การเลือกวิชาเลือกเสรี ส่วนใหญ่เด็กเป็นผู้เลือกเอง แต่ผู้ปกครองก็เห็นว่าถ้าตนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการเลือกวิชาเรียนร่วมกับเด็กด้วยก็จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กมากขึ้น โดยให้เหตุผลว่า การให้คำปรึกษาแนะนำของผู้ปกครองจะช่วยให้เด็กตัดสินใจได้ดีขึ้นเหมาะสมยิ่งขึ้น และผู้ปกครองมีความเห็นว่า ทางโรงเรียนควรแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาเลือกต่าง ๆ ให้ทราบ เพื่อที่จะได้สามารถแนะนำเด็กได้ถูกต้องและเห็นด้วยถ้าหากทางโรงเรียนจะจัดการแนะแนวเกี่ยวกับการเลือกวิชาเลือกเสรีให้กับเด็ก และผู้ปกครอง

สำหรับวิชาเลือกเสรีที่ต้องการให้บุตรหลานเลือก ส่วนใหญ่ต้องการให้เลือกเรียนกลุ่มวิชาอาชีวะมากกว่ากลุ่มวิชาสามัญ โดยให้เหตุผลว่าสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ลักษณะวิชาอาชีวะที่ต้องการคือ วิชาอาชีวะตามความต้องการและความเป็นไปได้ของชุมชน โดยวิชาอาชีวะที่ต้องการให้เปิดสอนมากคือด้านพาณิชยกรรม ส่วนที่กำลังเปิดสอนอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่ก็ตรงกับความต้องการของผู้ปกครอง สำหรับการสำรวจความต้องการของผู้ปกครองในเรื่องการจัดวิชาอาชีวะ ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นประโยชน์และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการสำรวจ

เกี่ยวกับการหารายได้พิเศษจากการเรียนผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรหลานมีรายได้พิเศษ โดยให้เหตุผลว่าเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ปกครองอีกทางหนึ่งวิธีที่ทางโรงเรียนสามารถจะสนับสนุนให้เด็กมีรายได้พิเศษจากการเรียนได้แก่ การจัดจำหน่ายผลิตผลจากฝีมือนักเรียน

สำหรับด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเรียนภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาสามัญผู้ปกครองมีความต้องการให้เรียนภายในโรงเรียน ส่วนการเรียนภาคปฏิบัติในกลุ่มวิชาอาชีวะต้องการให้เรียนภายนอกโรงเรียน โดยเห็นด้วยกับการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการจริง

ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าการนำผู้มีความรู้และประสบการณ์ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนเป็นประโยชน์มากเพราะนักเรียนจะได้มีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น และเห็นด้วยกับการที่ ทางโรงเรียนจะนำสภาพและความต้องการของท้องถิ่นมาใช้ประกอบการพิจารณาการจัดวิชาเลือกเสรีของทางโรงเรียน เพื่อให้วิชาที่จัดสอนเด็กสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพภายในท้องถิ่นได้ นอกจากนี้ยังเห็นสมควรให้ทางโรงเรียนนำเรื่องราวของศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และประวัตติความเป็นมาของท้องถิ่นมาสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนของทางโรงเรียน สำหรับการจัดทัศนศึกษาสถานทีนั้นผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วยโดยให้เหตุผลว่าเพื่อให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น

เกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนในวิชาต่าง ๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้จัดโดยพิจารณาจากความถนัดในวิชาที่สอน ส่วนคุณลักษณะของครูผู้สอนที่ต้องการคือมีความเอาใจใส่นักเรียน การจัดเวลาเรียนที่เห็นว่าเหมาะสมคือ การจัดเวลาเรียนแบบเต็มเวลาตามปกติ เพราะอยากให้เด็กได้เรียนอย่างเต็มที่ สำหรับการจัดชั้นเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดแบบคละกันไปโดยไม่ต้องแยกเด็กออกตามระดับสติปัญญา

สำหรับอุปกรณ์การเรียนที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่ักเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียน มีความเพียงพอกับความต้องการ ส่วนอุปกรณ์ที่นักเรียนต้องจัดหาเองส่วนใหญ่ได้แก่เครื่องเขียน และไม่มีปัญหาในการจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน

เกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทราบรายละเอียดของกิจกรรมนักเรียนที่ทางโรงเรียนจัด และมีความเห็นว่าการทราบรายละเอียดของกิจกรรมนักเรียนมีประโยชน์ เพราะผู้ปกครองจะได้ทราบว่าเด็กทำกิจกรรมอะไรบ้าง สำหรับการสนับสนุนกิจกรรมนักเรียนของทางโรงเรียน ผู้ปกครองให้การสนับสนุนโดยการส่งเสริมให้เด็กร่วมกิจกรรม โดยต้องการให้เห็นกิจกรรมด้านวิชาการเป็นส่วนใหญ่

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของทางโรงเรียน

เกี่ยวกับอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องเรียนเฉพาะวิชา ห้องพยาบาล ห้องสมุด ห้องประชุม โรงฝึกงาน สนามกีฬา สนามเด็กเล่น มุมพักผ่อน และสวนหย่อม ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ปรับปรุงในด้านปริมาณ ส่วนโรงอาหารและห้องน้ำให้ปรับปรุงด้านความสะอาด

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าการร่วมมือกันระหว่างทางบ้านกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กเป็นเรื่องจำเป็น โดยให้เหตุผลว่าเพื่อจะได้ช่วยกันดูแลเด็กได้ทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน

สำหรับการบริการข่าวสารความรู้แก่ชุมชน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการทราบข่าวสารในทุก ๆ ด้านโดยให้ทางโรงเรียนทำเอกสารแจก เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนประชาสัมพันธ์ในเรื่องกิจกรรมนักเรียน ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น โดยวิธีแจกเป็นเอกสารเช่นเดียวกัน

ในด้านการบริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของทางโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ทางโรงเรียนอนุญาตให้ประชาชนทั่วไปสามารถมาใช้ หรือเข้าสถานที่ของทางโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้

ส่วนการร่วมกิจกรรมกับชุมชน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชน

ด้านมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

จุดมุ่งหมายของผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของทางโรงเรียน คือเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และต้องการให้ทางโรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

สำหรับโอกาสในการศึกษาต่อของบุตรหลาน เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของทางโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บุตรหลานน่าจะมีโอกาสศึกษาต่อในสายวิชาชีพ โดยส่วนมากคิดว่าน่าจะเป็นด้านพาณิชยกรรม และต้องการให้เข้าศึกษาในสถานศึกษาของรัฐบาลที่อยู่ภายในท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่

เกี่ยวกับโอกาสในการประกอบอาชีพของบุตรหลาน เมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของทางโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเห็นว่าถ้าหากเด็กไม่ได้เรียนต่อโอกาสในการประกอบอาชีพคงเป็นด้านพาณิชยกรรม โดยให้ประกอบอาชีพภายในท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่

คุณลักษณะที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ทางโรงเรียนปลูกฝังให้กับนักเรียน คือ ความขยัน

การอภิปรายผลการวิจัย

เนื่องจากตัวแปรต้นของการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยอาชีพและระดับการศึกษา แต่จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันทั้งด้านเหตุผลและความต้องการ ดังนั้นจึงขอนำผลการวิจัยมาอภิปรายเฉพาะในประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. เหตุผลของผู้ปกครองในการนำบุตรหลานมาเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา จากผลการวิจัยพบว่า เหตุผลส่วนใหญ่ได้แก่โรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน การคมนาคมสะดวก ใช้เวลาในการเดินทางไม่นาน และเหตุผลรองลงมาได้แก่ ประหยัดค่าใช้จ่ายใน

ด้านต่าง ๆ เมื่อพิจารณาจากเหตุผลทั้งสองประการ พบว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา มีส่วนช่วยเพิ่มโอกาสในการศึกษาต่อ
 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้ประชาชนมากยิ่งขึ้น เพราะเมื่อมองย้อนไปถึงสาเหตุของการ
 ไม่ศึกษาต่อ ซึ่งกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (2530) ได้รวบรวมไว้ ได้แก่ ความยากจน
 ของผู้ปกครอง โรงเรียนมัธยมอยู่ห่างไกล การเดินทางลำบาก ทั้งสองประการเป็นสาเหตุใหญ่
 ของการที่เด็กไม่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
 ชัชวาลย์ สวัสดิ์พาณิชย์ (2533) ที่พบว่ามาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองเป็นมาตรการ
 ที่ผู้ปกครองต้องการ และทำให้การเรียนต่ออัตราที่สูงขึ้น ส่วนผู้ที่ยังไม่ให้บุตรหลานเรียนต่อ
 นั้น ต้องการให้บุตรหลานเรียนโรงเรียนสาขาที่ใกล้บ้าน จึงเห็นได้ว่า มาตรการจัดการศึกษา
 แบบให้เปล่าของรัฐ และเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนประถม ซึ่งอยู่ใกล้ชุมชน
 สามารถช่วยลดปัญหาของการไม่ศึกษาต่อ ในระดับมัธยมของเด็กลงไปได้มาก และจากการ
 ประชาสัมพันธ์ของทางโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ทำให้ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา
 และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้น และ
 เร่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาต่อมากขึ้นกว่าเดิม เพราะแต่เดิมผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา
 และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะไม่ค่อยนิยมให้บุตรหลานเรียนต่อ ดังจะเห็นได้
 จากผลการวิจัยของ บุญเพ็ง ธาณี (2529) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพผู้สำเร็จการศึกษา
 จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ปีการศึกษา 2528 ที่ได้ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ
 พบว่า ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนที่ได้ศึกษาต่อนั้นมักจะมีระดับ
 การศึกษาสูงกว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อบิดามารดา หรือ
 ผู้ปกครองที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมเห็นคุณค่าของการศึกษามากกว่าบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่
 ได้รับการศึกษาต่ำ และระดับเศรษฐกิจของครอบครัวซึ่งพิจารณาจากอาชีพและรายได้ก็มี
 แนวโน้มจะทำให้สภาพการศึกษาต่อต่างกันด้วย ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยจึงพบว่า
 ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีการศึกษาในระดับประถม-
 ศึกษาเป็นส่วนใหญ่ จึงนับว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
 ในสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ของเทศบาลและ
 เมืองพัทยาที่ได้ตั้งไว้ คือ เพื่อให้เด็กนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่มาจากครอบครัวซึ่ง
 ต้อยฐานะ และโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม ในเขตเทศบาลและเมืองพัทยาได้มีโอกาสพัฒนา
 ความพร้อมที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

แผนการเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทราบเรื่องแผนการเรียนของโรงเรียนจากการประชุมในวันปฐมนิเทศซึ่งจากการสอบถามจากทางโรงเรียนที่ต้องแจ้งเรื่องแผนการเรียน และบางส่วนให้เลือกวิชาเลือกเสรีเลยในวันปฐมนิเทศ เนื่องจากในวันปฐมนิเทศ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะต้องมาทุกคน เพราะถ้าหลังจากนั้น การจัดประชุมอาจไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร แต่ก็มีผู้ปกครองบางส่วนไม่ได้มาในวันปฐมนิเทศ เนื่องจากภารกิจและให้ผู้อื่นมาแทน วิธีการที่ผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนใช้ในการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาก็คือ การจัดทำเป็นเอกสารส่งให้กับผู้ปกครอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่พร้อมที่จะมาโรงเรียน เพราะส่วนใหญ่ต้องทำงาน และบางอาชีพต้องทำงานเกือบทุกวันเช่น เกษตร ค้าขาย รับจ้างและอื่น ๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของการรับรู้รายละเอียดของวิชาเลือกเสรีที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อจะได้ให้คำปรึกษากับเด็กก่อนที่จะเลือก ผู้วิจัยได้สอบถามจากทางโรงเรียนพบว่า มีโรงเรียนบางส่วนใช้วิธีจัดทำเอกสารเกี่ยวกับวิชาเลือกหรือแผนการเรียนที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นแจ้งให้ผู้ปกครองและเด็กทราบล่วงหน้า เพื่อพิจารณาก่อนแล้วจึงมาเลือกในวันปฐมนิเทศหรือวันลงทะเบียน วิธีการนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมกว่าการแจ้งรายละเอียดในวันปฐมนิเทศ หรือวันลงทะเบียนแล้วให้เด็กเลือกในวันนั้นเลยเพราะถ้าแจ้งล่วงหน้าเด็กจะได้มีเวลาคิดตัดสินใจเลือกวิชาที่เหมาะสมกับตนจริง ๆ เพื่อจะได้เป็นไปตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ซึ่งมีจุดเน้นในข้อที่ 3 คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในวิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรีตามความถนัดของผู้เรียน

การเลือกวิชาเลือกเสรีส่วนใหญ่เด็กเป็นผู้เลือกเอง โดยผู้ปกครองต้องการเพียงให้คำปรึกษาแก่เด็กเท่านั้น ส่วนการตัดสินใจจะให้เด็กเป็นผู้ตัดสินใจเอง การที่ผู้ปกครองให้เด็กเลือกเรียนเองนั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ตรงกับความสนใจ และความถนัดของเด็ก แต่ก็มีผู้ปกครองบางส่วนที่ให้เด็กจัดการเรื่องการเรียนของตนเอง เพราะผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ เพราะต้องประกอบอาชีพ หรือผู้ปกครองบางคนไม่ค่อยเข้าใจในเรื่องการเรียนของบุตรหลาน จึงต้องปล่อยให้เด็กตัดสินใจเองดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการบริการแนะแนวของทางโรงเรียนจำเป็นอย่างยิ่งในการเลือกวิชาเลือกเสรีของเด็ก ดังที่กรมวิชาการ (อ้างถึงใน พิบูลชัย ชวัณเมือง 2535) ได้จัดให้การแนะแนวเป็นขั้นตอนหนึ่งในการ

จัดแผนการเรียนและวิชาเลือกที่จะสนองเอกัตภาพของผู้เรียน และความต้องการของท้องถิ่น เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ มี 7 ขั้นตอน คือ 1. สำรวจความต้องการของท้องถิ่นในด้าน อาชีพและการศึกษา 2. ประชุมคณะกรรมการการบริหารโรงเรียนและกำหนดแผนการเรียน 3. ประชาสัมพันธ์หลักสูตร 4. แนะนำการเลือกแผนการเรียน 5. บริการทดสอบมาตรฐาน 6. ลงทะเบียนเลือกแผนการเรียน 7. ติดตามผลการเลือกแผนการเรียน ดังนั้น โรงเรียน จึงควรเปิดบริการแนะนำตามความต้องการของผู้ปกครอง ดังผลการวิจัยที่ได้รับเพื่อชี้แจง วิชาเรียนและแผนการเรียนที่เปิดสอนแก่นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้นักเรียนเลือกแผนการ เรียนได้เหมาะสมกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการของตน

วิชาเลือกเสรีที่ผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานเลือก ได้แก่กลุ่มวิชาอาชีพเป็นส่วน ใหญ่ เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ หากไม่ได้เรียนต่อ โดยต้องการให้โรงเรียนสอน วิชาอาชีพที่เป็นความต้องการ และมีความเป็นไปได้ของท้องถิ่น เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชวาลย์ สวัสดิ์พาณิชย์ (2533) ที่พบว่าผู้ปกครองที่ให้ บุตรหลานเรียนต่อในโครงการขยายโอกาสของรัฐบาลส่วนใหญ่ จะให้บุตรหลานเลือกเรียน กลุ่มวิชาอาชีพโดยหวังว่าจบแล้ว จะทำงานประกอบอาชีพที่เรียนได้ สำหรับวิชาที่ผู้ปกครอง ต้องการให้เปิดสอนส่วนใหญ่ได้แก่ด้านพาณิชยกรรม รองลงมาได้แก่ ด้านอุตสาหกรรม เมื่อ พิจารณาจากผลการวิจัยพบว่า แตกต่างจากผลการวิจัยของ ชัชวาลย์ สวัสดิ์พาณิชย์ (2533) ที่พบว่าผู้ปกครองในจังหวัดชุมพร ส่วนใหญ่ต้องการให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาอาชีพในด้าน เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ และรองลงมาได้แก่คหกรรม ซึ่งอาจเป็นเพราะความแตกต่างใน ด้านสภาพภูมิประเทศ สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละท้องถิ่นจึงทำให้ความต้องการของ ประชากรแตกต่างกันออกไป เพราะฉะนั้นการเปิดวิชาอาชีพในแต่ละท้องถิ่นจึงสมควรได้มี การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่นเสียก่อน สำหรับ เขตการศึกษา 1 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ปกครองต้องการวิชาด้านพาณิชยกรรม และ อุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ อาจเป็นเพราะเขตการศึกษา 1 เป็นเขตจังหวัดปริมณฑลของ กรุงเทพมหานคร มีการกระจายการค้าและอุตสาหกรรมเข้าไปอย่างมากมาย และผู้ปกครอง ส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในตัวเมือง ซึ่งเป็นย่านการค้า และย่านอุตสาหกรรม จึงมีความ ต้องการให้บุตรหลานได้ศึกษาเกี่ยวกับพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมไว้เพราะ เล็งเห็นว่าจะ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ เมื่อพิจารณาวิชาเลือกที่ทางโรงเรียนเปิดสอนพบว่า ส่วนใหญ่

จะเปิดสอนด้านงานอุตสาหกรรม และคหกรรม มีเปิดสอนด้านพาณิชยกรรมเป็นส่วนน้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรเป็นส่วนใหญ่ สมควรที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง น่าจะได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือเพื่อให้การจัดการศึกษาของ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ที่ได้วางไว้คือ

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง
2. เป็นการศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

ถึงแม้ว่าวิชาเลือกที่ผู้ปกครองต้องการส่วนใหญ่จะเป็นด้าน พาณิชยกรรมมากกว่าด้านอื่น ๆ แต่วิชาเลือกที่ทาง โรงเรียนจัดผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ยอมรับว่าตรงกับความต้องการของตนเหมือนกัน แม้จะมีใช้ด้านที่ตรงความต้องการที่สุดก็ตาม แต่ผู้ปกครองก็เห็นว่าวิชาที่จัด มีประโยชน์ต่อเด็ก อาจนำไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อได้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงเห็นด้วยแต่ก็ยังอยากให้ทาง โรงเรียนจัดวิชาเพิ่มเติมที่ต้องการถ้าเป็นไปได้

การสำรวจความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดวิชาอาชีพ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นประโยชน์ และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการสำรวจ ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อมูลจากทางโรงเรียนพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดวิชาเลือกตามความพร้อมของทางโรงเรียน มีเพียงบางส่วนที่มีการสอบถามความต้องการของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิบูลชัชวัญเมือง (2535) ซึ่งพบว่าการเตรียมการจัดวิชาอาชีพโรงเรียนส่วนใหญ่จัดแผนการเรียน โดยพิจารณาจากความพร้อมของโรงเรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า ทางโรงเรียนควรจัดทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากผู้ปกครอง และนักเรียนของแต่ละโรงเรียนเสียก่อนจึงจะนำมาจัดทำแผนการเรียน ในเมื่อผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็พร้อมให้ความร่วมมือในการสำรวจอยู่แล้ว เพื่อให้การจัดทำแผนการเรียนของแต่ละโรงเรียนเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียนยิ่งขึ้น ดังที่ พิบูลชัชวัญ ชัชวัญเมือง (2535) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดแผนการเรียนว่าควรประกอบไปด้วย ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง

ชุมชน และความพร้อมของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การทารายได้พิเศษจากการเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรหลานมีรายได้พิเศษ เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการ โดยต้องการให้ทางโรงเรียนช่วยจัดจำหน่ายผลิตผลจากฝีมือนักเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถ้ามีการสนับสนุนกันอย่างจริงจังแล้ว ทั้งด้านการฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาฝีมือ และด้านการตลาดแล้วก็น่าที่จะสามารถช่วยให้การเรียนในกลุ่มวิชาการทำงานและอาชีพ หรือวิชาเลือกเสรีในกลุ่มวิชาอาชีพ สามารถทำรายได้พิเศษให้กับเด็กได้ นอกจากจะเป็นการช่วยเหลือครอบครัวแล้วยังเป็นการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ มีนิสัยรักการทำงาน และมีความภาคภูมิใจในการทำงานของตน รู้คุณค่าของเงินมากขึ้น อันจะเป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็กอีกทางหนึ่งด้วย

การเรียนภาคปฏิบัติ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นประโยชน์ในกลุ่มวิชาสามัญต้องการให้เรียนภายในโรงเรียน กลุ่มวิชาอาชีพต้องการให้มีการฝึกนอกสถานที่ โดยเห็นด้วยกับการฝึกปฏิบัติในสภาพประกอบการจริงผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชวาลย์ สวัสดิ์พานิช (2533) ที่พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่ทางโรงเรียนจะส่งบุตรหลานไปฝึกงานในสถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระแต่ส่วนใหญ่จะใช้ห้องปฏิบัติการ และสถานที่ฝึกงานในโรงเรียน เพราะการฝึกงานในสถานประกอบการจริงยังไม่อาจกระทำได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยคิดว่าหากทางโรงเรียนต้องการส่งนักเรียน ไปฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่น จำเป็นที่ทางโรงเรียนจะต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานในด้านการสนับสนุนของท้องถิ่น เพื่อให้รู้ว่าท้องถิ่นมีทรัพยากรใดบ้างที่จะช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2533) เช่นสถานประกอบการที่ยินดีให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน แล้วนำมาพิจารณาตัดสินใจว่า โรงเรียนจะ เปิดสอนรายวิชาใดได้บ้าง หากทางโรงเรียนสามารถให้นักเรียนฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการจริงได้ ผู้วิจัยคิดว่าจะ เป็นประโยชน์แก่เด็กมาก เพราะจะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง อันจะทำให้เกิดทักษะ และความชำนาญมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็น การส่งเสริมให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย

การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการนำผู้มีความรู้ และประสบการณ์ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในท้องถิ่น มาเป็นวิทยากรให้

ความรู้กับนักเรียนในโรงเรียน การนำเรื่องราวของศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นมาสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอน เป็นการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา และยังเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น มิให้สูญหายไปให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และของประเทศชาติสืบต่อไป ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้มีการเน้นให้มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา โดยระบุไว้ในแนวทางการจัดการศึกษาข้อ 5 คือ นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยในศาสตร์สาขาต่าง ๆ รวมทั้งจากแหล่งวิทยากรอื่น ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัด หอสมุด พิพิธภัณฑ์ สื่อมวลชน เป็นต้น มาพิจารณาประกอบการจัดเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับ ประเภท และรูปแบบการศึกษา

การนำสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น มาประกอบการพิจารณาการจัดวิชาเลือกเสรีของทาง โรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วย เพราะต้องการให้เด็กสามารถนำวิชาที่เรียน ไปใช้ประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับความคิดของผู้ปกครอง เพราะการนำสภาพและความต้องการของท้องถิ่นมาประกอบการพิจารณาจัดวิชาเลือกเสรีนั้น จะทำให้สามารถจัดวิชาเลือกเสรีได้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น เพราะการจัดวิชาเลือกเสรีนั้นจะคำนึงถึงแต่ความพร้อมของทาง โรงเรียนและความต้องการของผู้เรียนไม่ได้ จะต้องคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการสนับสนุนของท้องถิ่นประกอบด้วย เพื่อให้เป็นไปดังหลักการสำคัญของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ซึ่งมีระบุไว้ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. เป็นการศึกษาทั่วไปเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

นอกจากนี้การสำรวจความต้องการของท้องถิ่น ยังเป็นการดำเนินการขั้นแรกของการจัดแผนการเรียน คืออยู่ในชั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อให้ทางโรงเรียนนำไปพิจารณาประกอบในการกำหนดเปิดวิชาเรียน หรือแผนการเรียนให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่นต่อไป (กรมวิชาการ 2533)

การจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้จัดโดยให้เหตุผลว่า เพื่อให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นการจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ เป็นวิธีการเรียนรู้อีกวิธีหนึ่ง ที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจและอยากเรียนมากขึ้น การศึกษาออกสถานที่อาจใช้สถานที่ภายในท้องถิ่นหรือภายนอกท้องถิ่นก็ได้ เป็นการให้ผู้เรียนรู้จักโลกภายนอกมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยคิดว่าทุกโรงเรียนควรมีการจัดทัศนศึกษา แก่เด็กเป็นประจำทุกปีการศึกษา หากทางโรงเรียนมีปัญหาในด้านงบประมาณหรือเกรงว่าอาจเกิดอันตรายจากการเดินทาง ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะจัดทัศนศึกษาภายในท้องถิ่น โดยศึกษาจากทรัพยากรที่มีอยู่ภายในท้องถิ่นทำให้ผู้เรียนรู้จักและใกล้ชิดกับชุมชนมากขึ้น ดังที่ สมสิทธิ์ จิตรสถาพร (2533) ได้กล่าวไว้ว่าการศึกษานอกสถานที่สามารถช่วยให้นักเรียนรู้จักชุมชนดีขึ้น ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อม และรู้จักปรับตัวกับชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม นับได้ว่าการศึกษานอกสถานที่สามารถเชื่อมโยงโรงเรียนกับโลกภายนอกที่ช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียน ให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

การจัดครูเข้าสอนในวิชาต่าง ๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ จัดโดยพิจารณาจากความถนัดในวิชาที่จะสอน และรองลงมาได้แก่ จบการศึกษาในสาขาวิชาที่มีเนื้อหาตรงกับวิชาที่จะสอน จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจกับวุฒิการศึกษาของครูเท่ากับความสามารถของครู สอดคล้องกับหลักการจัดครู เข้าสอนของกรมสามัญศึกษา (2526) ที่ให้จัดครูเข้าสอนโดยจัดตามความถนัดของครูผู้สอนส่วนบุคคลลักษณะของครูผู้สอนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการ คือครูที่มีความเอาใจใส่นักเรียน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องทำงาน และไม่ค่อยมีเวลาดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด จึงต้องการให้ครูช่วยเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานให้ด้วยเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองลงไปได้บ้าง นอกจากนี้ผู้วิจัยคิดว่าครูที่มีความเอาใจใส่เด็กจะสามารถช่วยพัฒนา การเรียนของเด็กให้ดีขึ้นได้ เพราะครูจะคอยดูแลติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนและช่วยแก้ไขปัญหาที่เด็กอาจจะมีได้ ดังนั้นทางโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสนใจกับครู หาวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจของครู พัฒนาศักยภาพของครูอยู่เสมอ เพื่อให้ครูมีความรักในการทำงาน รักในอาชีพครู อันจะมีผลให้ครูมีความเอาใจใส่ในการสอน และการดูแลนักเรียนอยู่เสมอ

ด้านการจัดเวลาเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองต้องการการจัดเวลาเรียนแบบเต็มเวลาตามปกติ เพราะอยากให้เด็กเรียนอย่างเต็มที่ มีเพียงส่วนน้อยที่ต้องการให้เรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียน และแบบที่เลือกก็คือเรียนวิชาสามัญครึ่งวัน และวิชาอาชีพครึ่งวัน จากผลการวิจัยจะสังเกตเห็นได้ว่าผู้ปกครองต้องการให้เด็กเรียนให้เต็มที่ ยังไม่ต้องการให้ช่วย

ทำงานมากนัก นอกจากช่วยงานเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือ ช่วยทำงานบ้าง ซึ่งจะใช้เวลาหลังจากการเรียนแล้วถึงแม้ว่า บางครอบครัวจะมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีก็ตาม จะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการศึกษาของบุตรหลาน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่อยู่ในเขตตัวเมืองซึ่งมีความเจริญในด้านต่าง ๆ มากมาย จึงมองเห็นประโยชน์ของการศึกษา และสนับสนุนบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ ตามกำลังความสามารถของผู้ปกครองจะพึงมี

ด้านการจัดชั้นเรียนผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดแบบคละเด็กไปทุกระดับสติปัญญา จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ปกครองเกรงว่าถ้ามีการแบ่งเด็กตามระดับสติปัญญาจะทำให้เด็กเกิดปมด้อย และถ้าจัดแบบคละกันไปเด็กเก่งก็สามารถช่วยเด็กที่เรียนอ่อนได้ การจัดชั้นเรียนแบบคละเด็กทุกระดับสติปัญญานี้ ทางโรงเรียนส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติอยู่แล้ว ผู้วิจัยคิดว่าครูผู้สอนสามารถดึงความสามารถของเด็กเก่งมาใช้ในการช่วยเหลือเด็กที่เรียนอ่อนได้ อันจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็ก ให้เด็กรู้จักการช่วยเหลือกัน เป็นการฝึกเด็กให้รู้จักใช้ความสามารถของตนในทางที่เกิดประโยชน์ มีความรับผิดชอบ และมีความมั่นใจในตนเอง

ด้านอุปกรณ์การเรียน ผลการวิจัยพบว่า อุปกรณ์การเรียนที่ทางโรงเรียนให้กับนักเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เช่น สมุด หนังสือ เสื้อผ้า ส่วนใหญ่เพียงพอกับความต้องการ สำหรับอุปกรณ์ที่ต้องจัดหาเองส่วนใหญ่ได้แก่เครื่องเขียน ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีปัญหาในการจัดหา จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ให้กับผู้ปกครองหลายด้าน อันเป็นสิ่งที่ชักจูงใจให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาต่อ ในระดับมัธยมศึกษามากขึ้น สำหรับผู้ปกครองที่มีฐานะยากจน และต้องการให้ทางโรงเรียนช่วยเหลือ โดยการจัดทุนการศึกษา ทางโรงเรียนก็ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือเป็นรายกรณีไปโดยอาจจัดเป็นทุนอาหารกลางวัน หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เด็กขาดแคลนก็ได้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาแก่เด็กอย่างแท้จริง

การจัดกิจกรรมนักเรียนผู้ปกครองส่วนใหญ่ทราบรายละเอียดของกิจกรรมนักเรียนที่ทางโรงเรียนจัด และมีความเห็นว่าการทราบรายละเอียดของกิจกรรมนักเรียนมีประโยชน์ เพื่อให้ผู้ปกครองทราบว่าเด็กทำกิจกรรมอะไรบ้างผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนกิจกรรมโดยการส่งเสริมให้เด็กร่วมกิจกรรมสำหรับกิจกรรมที่ต้องการให้ เน้นคือกิจกรรมด้านวิชาการ

การจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยคิดว่าเป็นงานที่สำคัญอีกงานหนึ่ง สำหรับทางโรงเรียนที่จะต้องให้ความสนใจไม่น้อยไปกว่างานการเรียนการสอนภายในห้องเรียน กระทรวงศึกษาธิการก็ได้เห็นความสำคัญ จึงจัดให้มีกิจกรรมนักเรียนบรรจุไว้ในหลักสูตรในระดับต่าง ๆ ด้วย จากผลการวิจัยเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนักเรียน และต้องการให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมและต้องการกิจกรรมที่ส่งเสริมในด้านวิชาชาการ ซึ่งทางโรงเรียนควรจะได้นำความต้องการของผู้ปกครอง ไปใช้ในการพิจารณาตัดเลือกกิจกรรมสำหรับนักเรียนด้วย โดยอาจให้เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านวิชาการศึกษาให้มากกว่าด้านอื่น ๆ แต่ต้องการพิจารณาให้เกิดความเหมาะสมด้วยว่าควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมเด็กในทุก ๆ ด้าน และต้องคำนึงถึงความสามารถ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนด้วยและทางโรงเรียนควรหาวิธีการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนให้มากขึ้น โดยอาจจะเป็นการขอความคิดเห็น การขอความร่วมมือในด้านต่าง ๆ แต่จะต้องไม่เป็นการบังคับหรือทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ปกครอง การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนจะเป็นการช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนและโรงเรียน วิธีหนึ่งนอกจากนี้ยังทำให้มีความเข้าใจในการจัดการศึกษา เห็นประโยชน์ของการศึกษามากยิ่งขึ้นอันจะเป็นผลต่อการพัฒนาการศึกษาของชุมชนต่อไป

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของทางโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการที่ทางโรงเรียนเปิดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้นในด้านของการจัดอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน พบว่า อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องเรียนเฉพาะวิชา ห้องพยาบาล ห้องสมุด ห้องประชุม โรงฝึกงาน สนามกีฬา สนามเด็กเล่น และส่วนหย่อม ควรมีการปรับปรุงในด้านปริมาณ ส่วนโรงอาหารและห้องน้ำควรปรับปรุงในด้านความสะอาด จากผลการวิจัยที่พบ ผู้วิจัยคิดว่าการไม่เพียงพอของสถานที่อาจมาจากการที่โรงเรียนที่เปิดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลและเมืองพัฒนามีนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนเป็นจำนวนมากเกินกว่าที่คาดหมายไว้ บางแห่งจำเป็นต้องเปิดห้องเรียนเพิ่มขึ้น จึงทำให้ปริมาณอาคารสถานที่อาจเกิดความไม่เพียงพอขึ้น ทางโรงเรียนควรได้หาวิธีการรองรับปริมาณของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นทุกปีไว้ด้วย โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนต้องถือว่าการบริหารอาคารสถานที่เป็นงานสำคัญอีกงานหนึ่งด้วย ดังที่ กิติมา ปรืดติติก (2522) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารอาคารสถานที่เป็นหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง

ของผู้บริหารนอกเหนือจากงานในด้านอื่น ๆ เพราะอาคารสถานที่ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการเรียนการสอน การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีอาคารที่น้อยอยู่และใช้ประโยชน์ได้ตามจุดประสงค์ ผู้บริหารที่ไม่มีความรู้หรือใส่ใจในเรื่องอาคารสถานที่ปล่อยให้ตึกชำรุดทรุดโทรม ไม่มีความรู้ที่จะจัดหาและพัฒนาสถานที่เพื่อการเรียนการสอนย่อมทำให้เกิดอุปสรรคในการเรียนการสอนขึ้นได้ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งรู้จักควบคุมดูแลรักษาและให้บริการแก่ชุมชน

4. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการร่วมมือกับระหว่างทางบ้านกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กเป็นเรื่องจำเป็น เพื่อจะได้ช่วยกันดูแลเด็กได้ทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นด้วยกับความคิดเห็นของผู้ปกครอง เพราะเด็กที่อยู่ในช่วงมัธยมศึกษาเป็นช่วงที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงในตนเองหลาย ๆ ด้าน ความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง และครู เป็นสิ่งจำเป็นมาก ปัญหาของเด็กอาจจะมิใช่ด้านการศึกษาเพียงด้านเดียว อาจมีปัญหาส่วนตัวอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอันอาจจะส่งผลกระทบไปถึงการศึกษาของเด็กได้ การร่วมมือกันระหว่างทางบ้านและทางโรงเรียนจะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมและปัญหาของเด็ก ซึ่งผู้ปกครองและครูอาจร่วมมือกันค้นหาสาเหตุและหาทางแก้ไขปัญหาดัง ๆ ได้ นอกจากนี้ครูยังสามารถทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของท้องถิ่น ความถนัดของนักเรียน และความต้องการของผู้ปกครอง รวมทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีความเข้าใจอันดีต่อกัน ข้อมูลเหล่านี้ทางโรงเรียนสามารถนำมาใช้พิจารณาในการจัดวิชาเลือกเสรีต่อไปได้ เพราะจากการวิจัยของพจนมาลย์ เห่งปาน (2534) พบว่า ปัญหาในการเตรียมการจัดวิชาเลือกเสรีก็คือ การขาดข้อมูลเกี่ยวกับสภาพท้องถิ่น และข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถและความถนัดของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภิญโญ ใจดำรงค์ (2532) ซึ่งพบว่า ปัญหาในการจัดวิชาอาชีพท้องถิ่น ได้แก่ โรงเรียนขาดการสำรวจข้อมูลด้านอาชีพและข้อมูลพื้นฐานสนับสนุนในการจัดวิชาเลือกเสรีหรือวิชาอาชีพก็สามารถแก้ไขให้หมดไปได้ สำหรับวิธีการที่ใช้ก็ควรจะเป็นการสื่อสารสองทาง ดังที่ กิตติมา ปรีดีติติก (2532) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนว่าควรใช้กระบวนการติดต่อสื่อสารสองทางในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยอาจเป็น

การประชุมผู้ปกครองของทางโรงเรียน หรือ การพบกันระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครองซึ่งควรทำเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ การเยี่ยมบ้านผู้ปกครองของฝ่ายสัมพันธ์ชุมชน เป็นต้น

การบริการข่าวสารแก่ชุมชน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองต้องการข่าวสารในทุก ๆ ด้านเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาได้แก่ความต้องการทราบข่าวสารด้านอาชีพ โดยต้องการให้ทางโรงเรียนทำเอกสารแจก เมื่อพิจารณาตามอาชีพและระดับการศึกษาผู้ปกครองพบว่ามีความแตกต่างกันคือ ผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตร ค้าขาย รับจ้าง อื่น ๆ และผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่จะต้องการข่าวสารด้านอาชีพ แต่ผู้ที่มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ และผู้ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป ต้องการทราบข่าวสารในทุก ๆ ด้าน เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ที่มีอาชีพที่อยู่ในระดับการศึกษาระดับน้อยส่วนใหญ่ต้องการทราบข่าวสารด้านอาชีพมาก และผู้ที่อยู่ในอาชีพที่ระดับการศึกษาสูงขึ้นไปจะมีความต้องการข่าวสารในหลาย ๆ ด้าน ผู้วิจัยคิดว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและระดับการศึกษามีส่วนสำคัญในการเลือกรับข่าวสารของผู้ปกครองและการมองเห็นคุณค่าของข่าวสารก็แตกต่างกัน ทั้งนี้การบริการข่าวสารของทางโรงเรียนแก่ชุมชนควรจะได้ศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชนด้วยว่าเป็นอย่างไร และมีความต้องการอย่างไรเพื่อนำมาพิจารณาในการจัดบริการข่าวสารของทางโรงเรียนว่าควรจะเน้นในด้านใดเป็นพิเศษหรือไม่ เพื่อให้การบริการข่าวสารมีประโยชน์แก่ชุมชนให้มากที่สุด

ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นให้ผู้ปกครองทราบ โดยใช้วิธีจัดทำเป็นเอกสารแจก เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการ ทราบข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ โดยการให้ทางโรงเรียนจัดทำเป็นเอกสารให้กับผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องทำงานไม่ค่อยมีเวลามาที่โรงเรียนจึงอยากให้อาศัยวิธีแจกเอกสารมากกว่าวิธีอื่น ซึ่งการจัดทำเอกสารนี้ก็เป็นสิ่งหนึ่งซึ่งจำเป็นต้องมีในการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน ดังที่ กิติมา ปรจิตติก (2532) ได้กล่าว สิ่งที่ควรจัดให้มีเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่ข่าวสารของทางโรงเรียน โดยอาจทำได้ง่าย ๆ โดยพิมพ์เป็นโรเนียวแจกผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบข่าวสารต่าง ๆ ของทางโรงเรียนตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้น ทางโรงเรียนอาจแจกไปยังบุคคลอื่น ๆ ที่มีใช้ผู้ปกครองนักเรียนด้วยก็ยิ่งดี เช่น หน่วยราชการอื่น ๆ เป็นต้น

โดยทางโรงเรียนอาจทำเป็นจุลสารรายเดือนแจกให้กับผู้ปกครองซึ่งนอกจากจะใช้แจ้งข่าวสารต่าง ๆ และกิจกรรมของทางโรงเรียนแล้ว อาจเปิดบริการรับส่งข่าวสารของชุมชนหรือหน่วยงานอื่นซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ชุมชน อันเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันเพื่อเป็นประโยชน์ในการขอความร่วมมือและการสนับสนุนการศึกษาของทางโรงเรียนต่อไป

การบริการด้านอาคารสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ทางโรงเรียนให้ประชาชนสามารถมาใช้ หรือเข้าสถานที่ของทางโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ซึ่งทางโรงเรียนก็ควรให้ความช่วยเหลือในด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน โดยพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัดก่อนแล้วจึงอนุญาต โรงเรียนควรมีกฎหรือข้อปฏิบัติสำหรับผู้ใช้อาคารสถานที่ของทางโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเรียบร้อย และเพื่อเป็นการรักษาสถานที่ของทางโรงเรียนด้วย

การร่วมกิจกรรมกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อชุมชน ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัชวาลย์ สวัสดิ์พานิช (2533) ที่พบว่าในมาตรการส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน ผู้ปกครองมีความต้องการให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชน ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะนอกจากจะเป็นการสร้างประโยชน์ให้กับสังคม และยังเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

5. ด้านมาตรฐานการศึกษาของทางโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า จุดมุ่งหมายของผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่นำบุตรหลานมาศึกษาต่อในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของทางโรงเรียน คือ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและต้องการให้ทางโรงเรียนเน้นการสอนเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จากการศึกษาพบว่าผู้ปกครองเห็นว่าการจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เด็กไม่สามารถไปประกอบอาชีพดี ๆ ได้ ส่วนใหญ่จึงต้องการให้ศึกษาต่อโดยมีความเห็นว่าบุตรหลานน่าจะมีโอกาสศึกษาต่อในสายอาชีพเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในด้านพาณิชยกรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านอุตสาหกรรม และต้องการให้เข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐบาลที่อยู่ภายในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้บุตรหลานศึกษาต่อในสายวิชาชีพ มีที่ต้องการให้เรียนต่อสายสามัญเพื่อเข้ามหาวิทยาลัยเพียงเล็กน้อย อาจเป็นเพราะต้องการให้จบมาแล้วสามารถหางานได้ง่าย และมองเห็นว่าเหมาะสมกับสติปัญญาของเด็กและสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว โดยด้านของวิชาที่คิดว่าเด็กน่าจะมีโอกาสศึกษาได้แก่ พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม เมื่อนำมาพิจารณากับความต้องการในการจัดวิชาอาชีวะที่พบว่าผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนเปิดสอนด้านพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม เช่นกัน แล้วถ้าทางโรงเรียนสามารถจัดวิชาเลือกเสรีในกลุ่มอาชีพได้ตามความต้องการนี้แล้ว ผู้วิจัยคิดว่าเป็นประโยชน์ต่อเด็กมาก คือเด็กอาจนำไปประกอบอาชีพได้ถ้าหากไม่ได้ศึกษาต่อ หรือถ้าหากศึกษาต่อวิชาที่เรียนก็จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อได้เป็นอย่างดี และเมื่อจุดมุ่งหมายของผู้ปกครองอยู่ที่ต้องการให้เด็กศึกษาต่อ ข้อมูลนี้จะเป็นแนวทางให้กับครูประจำชั้นหรือครูแนะแนวในการแนะแนวการเลือกแผนการเรียน เลือกวิชาเรียนให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี โดยพิจารณาว่าควรจะให้เลือกเรียนวิชาอะไรบ้างจึงจะเหมาะสมกับเด็กและจุดมุ่งหมายของเด็กแต่ละคน

เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของบุตรหลานภายหลังจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของ โรงเรียนแล้ว จากการวิจัยพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการเห็นว่าเด็กน่าจะมีโอกาสในการประกอบอาชีพในด้านพาณิชยกรรมภายในท้องถิ่น หากไม่ได้ศึกษาต่อผู้วิจัยคิดว่า การที่ผู้ปกครองคิดว่าบุตรหลานน่าจะมีโอกาสประกอบอาชีพด้านพาณิชยกรรมเป็นส่วนใหญ่นี้ เนื่องจากผู้ปกครองมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตตัวเมือง ซึ่งเป็นแหล่งประกอบธุรกิจของจังหวัดและแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 1 ก็เป็นเขตปริมณฑลซึ่งมีเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ อยู่หลายจังหวัด การประกอบกิจการด้านพาณิชยกรรมก็มีอยู่แพร่หลาย และโอกาสในการประกอบอาชีพในด้านนี้ก็มียาก หากทางโรงเรียนสามารถจัดวิชาอาชีวะให้เหมาะสมแล้ว ทำให้เด็กมีความสามารถมากขึ้น โอกาสในการประกอบอาชีพก็จะมีมากขึ้น และยังสามารถทำงานในตำแหน่งหน้าที่ที่สูงกว่าวุฒิการศึกษาได้ทำให้มีรายได้มากยิ่งขึ้น เป็นการช่วยยกระดับรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

คุณลักษณะที่ผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนปลูกฝังให้กับบุตรหลาน จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่คุณลักษณะที่ผู้ปกครองต้องการคือ ความขยัน การปลูกฝังคุณลักษณะหรือ

ค่านิยมที่ถูกต้อง รวมทั้งจริยธรรมต่าง ๆ สถาบันการศึกษาเป็นแหล่งหนึ่งในการเสริมสร้าง สิ่งเหล่านี้ที่สำคัญโดยใช้การจัดวิชาจริยศึกษาหรือการสอดแทรกจริยศึกษาในการสอนวิชาต่าง ๆ รวมทั้งในการจัดกิจกรรมนักเรียน จากการวิจัยของ ทิฆัมพร สุภาพ (2535) พบว่า กิจกรรม ที่ก่อให้เกิดความซนหมั่นเพียร ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ และกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร ผู้วิจัยคิดว่านอกจากการสอนและการจัดกิจกรรมแล้ว ตัวแบบที่ดีจะมีส่วนสำคัญในการทำให้ เด็กปฏิบัติตาม ครูและผู้ปกครองจะเป็นตัวแบบที่สำคัญของเด็ก จะต้องมีการร่วมมือกันระหว่าง บ้านกับโรงเรียน เพื่อพัฒนาจริยธรรมของเด็ก เพราะแหล่งสร้างเสริมปลูกฝังคุณลักษณะและ จริยธรรมของเด็กมิใช่เฉพาะ โรงเรียนอย่างเดียว แต่ประกอบไปด้วย สถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันทางศาสนา สื่อมวลชน และโรงเรียน (ชำเลื่อง วุฒิจันทร์, 2524) แต่ โรงเรียนก็เป็นแหล่งสำคัญในการพัฒนาสติปัญญาและลักษณะนิสัยอันดีงามแก่ผู้เรียน เพราะนี่ เป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ถ้าทางโรงเรียนได้มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างแหล่งสร้าง เสริมคุณลักษณะนิสัยทั้ง 5 แหล่งร่วมมือกัน การสร้างคุณลักษณะหรือจริยธรรมที่ต้องการให้ เกิดขึ้นในตัวเด็กก็จะมีผลสำเร็จมากกว่าการปฏิบัติของทางโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว สำหรับ ครูผู้สอนนอกจากการสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว การชมเชยให้กำลังใจ การติดตามการ ทำงานของเด็กก็มีส่วนในการปลูกฝังความซนหรือคุณลักษณะใด ๆ ก็ตามที่ต้องการปลูกฝังให้ กับเด็กได้ความซนก็เป็นคุณลักษณะนิสัยที่สำคัญ เพราะจะนำไปสู่การมีความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การมีความอดทน ซึ่งเป็นจุดที่จะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในด้าน ต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น

1. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และให้การสนับสนุนให้ทางโรงเรียน สามารถจัดวิชาเลือกเสรีได้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองตามผลการวิจัยที่ได้รับ
2. การสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการวิจัยเพื่อสามารถนำไปพัฒนาหลักสูตรในท้องถิ่นของตนให้เหมาะสมกับสภาพและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นต่อไป อาจโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสนับสนุนให้ศึกษาต่อ การให้งบประมาณอุดหนุนในการทำวิจัย เป็นต้น

3. พิจารณาให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่มีปัญหาในด้านอาคารสถานที่เมื่อเปิดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับเทศบาล

1. ควรให้การสนับสนุนโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการประชาสัมพันธ์
2. ทางกองการศึกษาควรร่วมมือกับทางโรงเรียนทำการสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการประกอบการพิจารณาการจัดวิชาเลือกเสรีของแต่ละท้องถิ่น
3. ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เพียงพอและเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1. ควรนำข้อมูลด้านความต้องการในการจัดวิชาเลือกเสรี ด้านโอกาสในการศึกษาต่อของนักเรียน โอกาสในการประกอบอาชีพภายหลังจบการศึกษาจากโครงการขยายโอกาสขั้นพื้นฐานของทางโรงเรียนแล้ว และด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาจัดวิชาเลือกเสรี
2. การทำการสำรวจทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับการจัดแผนการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ของแต่ละเทศบาล

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดวิชาเลือกเสรีของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยาที่เปิดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาทั่วประเทศ

3. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดวิชาเลือกเสรีแบบต่าง ๆ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา ที่มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ของเขตการศึกษาต่าง ๆ